

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	P. Maaswinkel	Datum	29 januari 2019
Doorkiesnummer	030 – 28 62187	Ons kenmerk	5848155/20181212/PM
E-mail	p.maaswinkel@utrecht.nl	Onderwerp	Groeiende opgave Energietransitie 2019
Bijlage(n)	Geen	Beleidsveld	Energie

Geachte leden van de raad,

In deze brief treft u een overzicht aan van de onderdelen en belangrijkste mijlpalen van het jaarplan 2019 van de Opgave Energietransitie. In de memo van 29 juni 2018 hebben we toegezegd om u middels een raadsbrief te informeren over de grote en nieuwe onderwerpen in de energietransitie en deze in context en in de tijd plaatsen. Door alle onderdelen kort te benoemen maken we inzichtelijk wat de acties zijn als uitvloeisel van het Coalitieakkoord en op welke momenten besluitvorming in de Raad wordt verwacht. Ook geven we aan waar de groei zit als gevolg van de extra €1 miljoen in 2019 (t.o.v. 2018) uit het Coalitieakkoord. Belangrijke mijlpalen zijn: het aanbieden van de transitievisie warmte aan de raad (medio 2020), nieuwe vormen van samenwerking in het stadsakkoord aardgasvrij (medio 2019) en het opstellen van een regionale energiestrategie (binnen 1 jaar na ondertekening Klimaatakkoord).

De Opgave op hoofdlijnen

De Opgave Energietransitie gaat in 2019 en daaropvolgende jaren de werkzaamheden op twee gebieden uitbreiden. Het *eerste* groeiterrein is de gebiedsgerichte aanpak om bestaande wijken aardgasvrij te maken in onze ambitie om zo snel mogelijk een klimaatneutrale stad te worden. Het *tweede* groeiterrein is het benutten van de mogelijkheden om hernieuwbare energie op te wekken op Utrechts grondgebied. Beide groeigebieden zijn in het concept-Klimaatakkoord als afspraak vastgelegd en maken deel uit van een nationale intensivering en een groeiende rol van decentrale overheden. Dit Concept-Klimaatakkoord is op 21 december 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd. U bent hierover op 21 december per brief geïnformeerd. In onderstaande tabel geven we op hoofdlijnen de geplande inzet aan voor 2019 en de verandering t.o.v. 2018.

Onderdeel Opgave Energietransitie	2019 (k€)	Ter vergelijking: budget 2018 (k€)
Gebiedsaanpak (o.a. aardgasvrij Overvecht Noord, aardgasvrije nieuwbouw en gebiedsontwikkeling, transitievisie warmte, stadsakkoord aardgasvrij)	1.400 (waarvan 450 voor Overvecht-Noord)	1000
Duurzame opwekking en infra: (o.a. zon, aardwarmte, Rijnenburg, regionale energiestrategie)	1.400 (waarvan 500 voor Rijnenburg)	1000
Bedrijven	600	500

Burgemeester en Wethouders

Datum 29 januari 2019
Ons kenmerk 5848155/20181212/PM

(o.a. handhaving & audits bedrijven, Energiefonds, Bedrijvenloket, aardgasvrij USP/Rijnsweerd)		
Wonen (o.a. energiebox, energie-adviezen, trajectbegeleiding, regionaal platform Jouwhuisslimmer, financieringsoplossingen, voorbeeldwoningen)	600	500
Algemeen, kennis & lobby, communicatie (inclusief programmamanagement, algemene en projectgerichte communicatie)	900	900

Wijkgerichte aanpak om bestaande wijken aardgasvrij te maken

In november 2017 heeft uw raad de Visie op de warmtevoorziening vastgesteld. Dit was de start van de gebiedsgerichte aanpak. Vervolgens is de eerste concrete stap gezet door Overvecht-Noord te kiezen als eerste Utrechtse wijk waar onderzocht wordt wat nodig is om te komen tot een aardgasvrije wijk. USP/Rijnsweerd heeft zich eind 2018 zelf als ambitie gesteld om toe te werken naar tweede aardgasvrije wijk. Deze wijkgerichte processen vragen groeiende aandacht wat betreft het ondersteunen van de bewoners en bedrijven bijvoorbeeld door het analyseren van de alternatieven, ontwerpen van gezamenlijke besluitvorming, etc. In het Klimaatakkoord wordt het opstellen van een uitvoeringsplan op wijkniveau als één van de nieuwe taken voor gemeenten geformuleerd (zie ook figuur 1). Dit uitvoeringsplan op wijkniveau wordt in samenspraak met de wijk tot stand gebracht. Wat betreft Overvecht-noord zullen we u al eerder dit jaar informeren over de voortgang van alle activiteiten, het proces en de communicatie met de wijk.

Stadsakkoord aardgasvrij

De transitie naar een aardgasvrije gemeente heeft een enorme impact op onze stad. We hebben nog lang niet alle consequenties van deze transitie in beeld. We werken daarom in 2019 concreet aan een stadsakkoord aardgasvrij waarin we de bijdragen van veel meer partijen verkennen. De samenwerking met corporaties, particuliere verhuurders, bewonersinitiatieven, banken, makelaars, installateurs, onderwijsinstellingen en energieproducenten gaat meer aandacht vragen. In oktober 2018 zijn we met deze partijen van start gegaan in de climate planet. Concreet doel voor 2019 is om deze nieuwe samenwerking vorm te geven in een stadsakkoord aardgasvrij, waarin partijen afspraken gaan maken over hun bijdrage aan het klimaatneutraal maken van de stad. Het proces is open voor nieuwe partijen. Het akkoord levert naar verwachting een basis voor een gedeeld beeld dat we kunnen gebruiken voor de concrete invulling van onder andere de transitievisie warmte.

Transitievisie warmte

In afspraken met het Rijk is vastgelegd dat gemeenten voor hun hele stad een transitievisie warmte opstellen. In deze transitievisie warmte stelt de raad vast hoe de transitie naar een alternatieve warmtevoorziening (anders dan aardgas) eruit ziet. De transitievisie warmte geeft, naast een uitspraak wat het beoogd (meest kansrijke) alternatief voor aardgas is (in ieder geval de woningen die voor 2030 van het aardgas af gaan), ook een beeld van de volgorde van wijken in de transitie.

Naar verwachting wordt de transitievisie warmte medio 2020 ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad. Uiteraard zullen we tussentijds de voortgang en inzichten met u bespreken om te toetsen of we op de goede weg zitten.

In samenhang met de transitievisie werken we ook aan de aanpak voor de nieuwbouw. Om een klimaatneutrale stad te realiseren mag nieuwbouw en groei van de stad zo weinig mogelijk nieuwe CO₂-emissies aan de stad toevoegen. Daar hoort ook bij dat de voeding van het bestaande warmtenet wordt verduurzaamd.

Regionale energiestrategie

De regionale energiestrategie (RES) draagt zowel bij aan de eerste groeiopgave, gebiedsgerichte warmtevoorziening als aan de tweede groeiopgave, de duurzame opwekking (zie figuur 1). De regionale energiestrategie brengt in beeld wat het aanbod van duurzame bronnen in de regio is en hoe

Burgemeester en Wethouders

Datum 29 januari 2019
Ons kenmerk 5848155/20181212/PM

de vraag zich tot 2050 kan ontwikkelen. Belangrijkste onderdeel is het 'aanbod' richting het Rijk voor invulling van 35 TWh grootschalige duurzame elektriciteitsopwekking, een opgave die in het Klimaatakkoord concreet wordt genoemd. We zijn bezig om de regionale energiestrategie in de U10 regio op te stellen. De eerste stap, de energieanalyse, is afgerond en is meegestuurd met de raadsbrief "*bouwstenen voor het U10 Ruimtelijk Economisch Programma van 25 januari 2019*". Over het vervolgproces van de RES wordt u op korte termijn geïnformeerd.

Duurzame opwek van energie

Cruciaal onderdeel van de energietransitie is de productie van duurzame energie in de stad. De regionale context en de bijdrage vanuit de stad Utrecht zal in de regionale energiestrategie helder worden. Op dit moment zijn windenergie en zonne-energie de enige bronnen die wij in onze gemeente in kunnen en willen zetten voor grootschalige energieproductie. De mogelijkheden van aardwarmte worden onderzocht in twee onderzoeksprojecten die met steun van het Rijk en de Provincie zijn opgezet en binnenkort van start gaan. Deze onderzoeksprojecten zullen in 2019 en 2020 nieuwe inzichten opleveren over de beschikbaarheid en winbaarheid van aardwarmte voor Utrecht. Dit vraagt extra aandacht en expertise van de gemeente. Daarnaast zal er dit jaar een locatiekeuze voor het aardwarmteproject LEAN samen met de regio gemaakt moeten worden in een zorgvuldig proces met stakeholders en betrokken bewoners.

In 2019 zal de Raad gevraagd worden om aan te geven hoe de polders van Rijnenburg en Reijerscop ingezet kunnen worden voor de productie van duurzame energie.

In 2019 zal ook een plan van aanpak worden aangeboden voor een herziene aanpak voor zon op daken die moet leiden tot een groei van de huidige 4,5% (2016) naar 20% van de daken in 2025.

Bedrijven

Het bevorderen van energiebesparing en verduurzaming bij bedrijven en kantoren loopt al meerdere jaren en wordt voortgezet en geïntensiveerd. Belangrijke lijn hierin blijft de inzet van handhaving en toetsing aan de wettelijke eisen aan grootverbruikers van energie. Voor extra ondersteuning van bedrijven wordt in 2019 een bedrijvenloket ingericht. Ook wordt dit jaar een routekaart uitgewerkt met alle betrokken partijen van Utrecht Science Park en kantorenpark Rijnsweerd om als eerste bedrijventerrein in Nederland aardgasvrij te worden uiterlijk in 2040. Tot slot maken we dit jaar een plan van aanpak om ervoor te zorgen dat kantoren in 2023 label C zijn conform landelijke wetgeving, waarbij we ook rekening houden met doorgroei naar klimaatneutraal.

Wonen

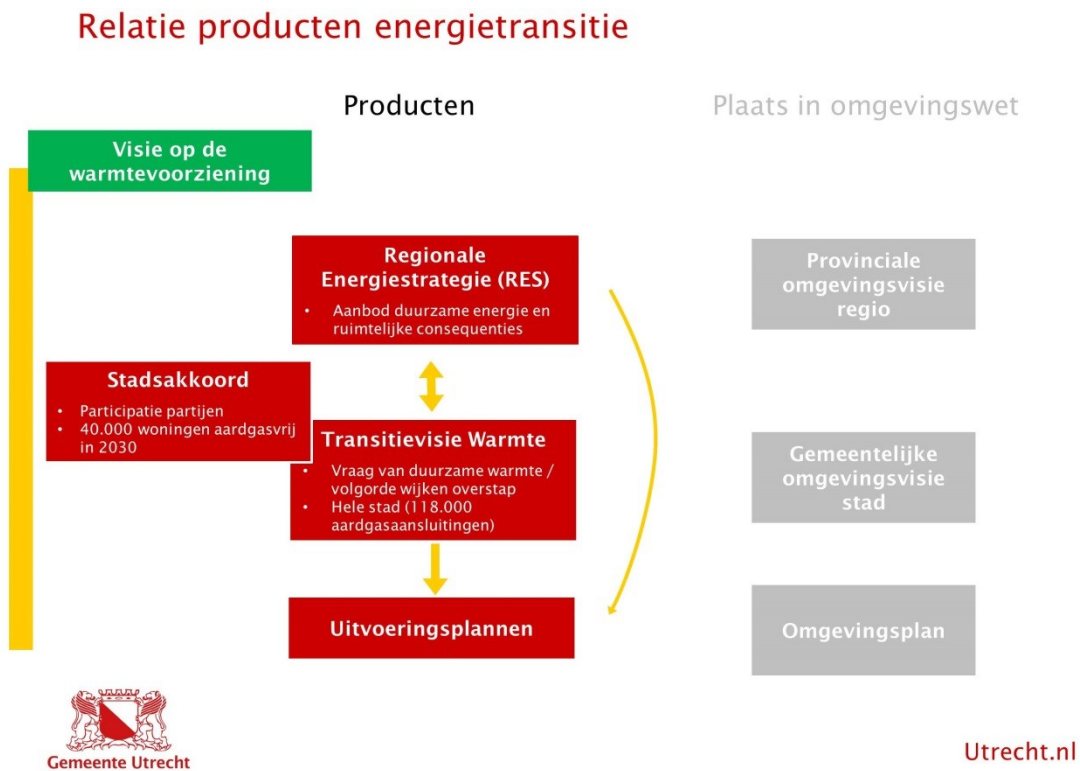
Bewoners worden al langjarig ondersteund in het verduurzamen van hun eigen woning op de weg naar een aardgasloze en volledig duurzame gebouwde omgeving. Vooral door de sterk gegroeide aandacht voor aardgasvrije woningen is de aandacht en de vraag naar informatie en ondersteuning van eigenaar-bewoners, huurders en verhuurders toegenomen. In 2018 is mede daarom een reserve van €2.3 miljoen inzetbaar gemaakt voor versnelling in de particuliere sector (over de inzet van deze middelen bent u geïnformeerd op 3 juli 2018). Vanuit dit programmaonderdeel worden op brede schaal energie-adviezen, kennis-opbouw, financieringsopties uitgewerkt die in het hele programma worden ingezet. Voor 2019 wordt een volgende stap gezet in het ondersteunen van het eigen profiel van de particuliere woningeigenaar in het regionale energieloket JouwHuisSlimmer.nl.

Algemeen programma

De ambities van de gemeente Utrecht zijn het afgelopen jaar gegroeid. De groei van het budget in 2019 met 1 miljoen euro t.o.v. 2018 is onderbouwd op basis van de behoefte aan inzet van menskracht en externe kennis om op snelle ontwikkelingen in te kunnen spelen en een koploper op deze opgave te kunnen blijven.

Wij vertrouwen erop u hiermee inzicht te hebben gegeven in de werkzaamheden en uitdagingen om de energietransitie in Utrecht te versnellen. In de voortgangsrapportage van april 2019 zullen we over de resultaten over 2018 rapporteren.

Figuur 1.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de burgemeester,

de secretaris,